

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK KALKINMA İÇİN
BAE/ÜRDÜN/MISIR/BAHREYN/FAS/TÜRKİYE/KATAR SANAYİ
ORTAKLIĞI /
PROJE TEKLİFLERİ

OSBÜK'ün tarafımıza ilettiği, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü'nün yazısından alınan metin, aşağıda yer almaktadır.

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Mısır Arap Cumhuriyeti ve Ürdün Haşimi Krallığı, Mayıs 2022'de Abu Dabi'de gerçekleştirilen ortaklık lansmanı ile yeni endüstriyel fırsatların kilidini açmak ve katılımcı ülkelerde, öncelikli beş sektörde (gıda ve tarım, gübre, ilaç, tekstil, mineraller ve petrokimya) sürdürülebilir ekonomik büyümeyi sağlamak için Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme İçin Endüstriyel Ortaklığı'nı duyurmuşlardır. Temmuz 2022'de Kahire'de gerçekleştirilen 2. Üst Komite Toplantısı'nda Bahreyn Krallığı, Ocak 2024'te Bahreyn'de gerçekleştirilen 3. Üst Komite Toplantısı'nda Fas Krallığı Ortaklığa katılmıştır. Şubat 2025'te ise 4. Üst Komite Toplantısı'nda ülkemiz ve Katar Ortaklığa üye olmuştur.

Ortaklık kapsamında üye ülkeler, kaynakları ve endüstrileri entegre ederek ve rekabet avantajlarından yararlanarak kendi sanayi sektörlerini büyütmek için iş birliği yapacaklardır. Ayrıca, ortaklık ile üretim maliyetlerinin azaltılması, tedarik zincirlerinin güvence altına alınması, daha fazla iş fırsatının yaratılması, ekonomik kalkınmaya katkıda bulunulması, kendi kendine yeterliliğin teşvik edilmesi, endüstriyel büyümenin ve rekabet gücünün artırılması hedeflenmektedir. Ortaklığın, üye ülkelerdeki sanayi sektörünü ilerleteceği ve sanayinin ulusal Gayrisafi Yurt İçi Hasıla'ya (GSYH) katkısını artırmaya yardımcı olacağı, dört ülkenin ekonomisini güçlendireceği ve çeşitlendireceği belirtilmektedir. Ortaklıkta özel sektörün katılımı da teşvik edilmektedir.

Ortaklık hedeflerinin hızlandırılması için 10 milyar dolar tutarında bir yatırım fonunun tesis edildiği, bu fonun Abu Dabi Kalkınma Holdingi (ADQ) tarafından yönetilmektedir. Ancak, Mubadala da Ortaklıkta yer alacaktır.

Ortaklığın tanıtılması ve ülkemizdeki ilgili sektörlerde faaliyet gösteren firmaların bilgilendirilmesi amacıyla, 11 Haziran 2024 ve 20 Mart 2025 tarihlerinde firmaların katılımıyla çalıştaylar düzenlenmiştir. Çalıştaylara katılım sağlayan firmalardan gönderilen proje teklifleri

Ortaklık Sekretaryası ile paylaşılmış, bu projelerden bazıları kısa listeye alınarak, üye ülkelerdeki potansiyel ortak firmalarla paylaşılmıştır. Ancak, katılımcı ülkelerden ve Ortaklık Sekretaryasından alınan geri bildirimlerde; ülkemiz tarafından sunulan projelerin maliyet tutarlarının görece düşük kaldığı, gelen proje tekliflerinin daha çok Türkiye’de gerçekleştirilecek yatırımlar için finansman arayışına yönelik olduğu, projelerde yatırım yapılması istenen ürünlerin çoğunlukla henüz Ar-Ge aşamasında bulunduğu ve nihai ürün niteliğinde olmadığı ifade edilmiştir.

Ortaklık Sekretaryası; proje başvurusunda bulunacak firmaların en az 50 milyon ABD Doları değerinde yatırım gerektiren proje teklifinde bulunmalarını, projelerde yer alacak ürünlerin Ar-Ge aşamasında değil nihai ürün aşamasında olmasını ve bu nihai ürünlerin üye ülkeler arasında tedarik ve ticarete konu olabilecek nitelikte olması gerektiğini vurgulamıştır.

Bölgesel İşbirliğini Artırıcı Etkisi:

Bu yapı, bölgede ekonomik entegrasyonu teşvik eden nadir girişimlerden biridir ve aşağıdaki açılardan **bölgesel işbirliğini derinleştirici** bir rol oynamaktadır:

1. Çok Taraflı İşbirliği Mekanizması: Üye ülkeler arasında ortak yatırım fonları, sanayi kümelenmeleri ve teknoloji transferi alanlarında sistematik işbirliklerini teşvik eder.
2. Tedarik Zincirlerinde Karşılıklı Tamamlayıcılık: Katılımcı ülkelerin üretim, hammadde, lojistik ve iş gücü gibi alanlardaki karşılıklı avantajlarını değerlendirerek sinerji yaratır.
3. Siyasi ve Ekonomik Diyalog Ticaret ve sanayi politikaları alanında koordinasyon mekanizmaları geliştirerek özel sektör düzeyinde diyalogu teşvik eder.
4. Bölgesel İstikrar ve Sürdürülebilirlik: Ekonomik kalkınma hedeflerini çevresel sürdürülebilirlik ve enerji verimliliği ilkeleriyle uyumlu hale getirerek, uzun vadeli bölgesel istikrarı destekler.

Sanayi Ortaklığı'nın Stratejik Hedefleri

1. Tedarik zinciri güvenliği ve dirençlilik (resilience)
2. Yerelleştirme (lokalizasyon) ve değeri zinciri sinerjileri
3. Entegre katma değeri imalat
4. Ekonomik büyüme, çeşitlendirme ve istihdam yaratma
5. Sürdürülebilirlik temelli büyüme
6. Tarım, ilaç, petrokimya, tekstil ve metaller gibi kilit sektörlerde rekabetçiliği artırmak.

Stratejik Sektörler

Bahse konu hedefler kapsamında belirlenen 5 sektör şu şekildedir;

1. Tarım, gıda ve gübre sanayi
2. İlaç sanayi
3. Tekstil sanayi
4. Kimyasallar, plastikler ve yan ürünleri sanayi
5. Metaller, madenler ve yan ürünleri sanayi

Gelecek dönemde sektör sayısının artırılması, sanayi şirketleri arasında çeşitli anlaşmalar imzalanması ve işbirliğinin geliştirilmesi planlanmaktadır.

ÜRDÜN PROJE TEKLİFLERİ

1. Süt Ürünleri, Meyve Suyu ve Plastik Üretiminin Genişlemesi – *Sama Jordan Group*

- **Konum:** Hallabat , Ürdün
 - **Sektör:** Gıda ve Ambalaj
 - **Ürünler ve Kapasite:**
 - Süt: 140 milyon litre/yıl
 - Meyve suları: 70 milyon litre/yıl
 - Plastik peletler: 18.000 ton/yıl
 - **Pazar:** Yerel (%22 pazar payı), %40'a genişleme, ardından bölgesel ihracat
 - **Gereksinimler:** Proje maliyetinin %40'ına kadar yatırım yapacak stratejik ortak
 - **Özellikler:** Tam entegre (tarımsal ve endüstriyel), modern dağıtım merkezleri
-

2. Radyoaktif İzotop Üretimi – *Experia Tıbbi Sistemleri*

- **Konum:** Kral Hüseyin İş Parkı, Ürdün
 - **Sektör:** Nükleer Tıp
 - **Ürünler:**
 - İyot-131: Tiroid tedavisi
 - Lutesyum-177: Nöroendokrin tümör tedavisi
 - Teknesyum-99m: Tanı maddesi (nükleer tıp prosedürlerinin %75'inde kullanılır)
 - **Küresel Pazar Büyümesi:** 2023'teki milyarlardan 2030'a kadar daha yüksek projeksiyonlara
 - **Durum:** Ürdün Atom Enerjisi Komisyonu ile Mutabakat Zaptı imzalandı
 - **Gereksinimler:** Stratejik yatırımcı, tahmini tamamlanma süresi: 2-3 yıl
 - **Sermaye:** 0,706 milyon dolar
-

3. Şeker Rafinerisi ve Yem Fabrikası – *Gıda Güvenliği Projesi*

- **Konum:** Azraq, Ürdün
 - **Sektör:** Gıda Güvenliği ve Tarım
 - **Kapasite:**
 - Şeker pancarı işleme: 250 ton/saat
 - Besleme: 10 hat, her biri 20 ton/saat
 - **Yan ürünler:** 120.000 ton rafine şeker, melas, 342.000 ton kurutulmuş pancar posası
 - **Yatırım getirisi:** %29
 - **Durum:** Tahsis edilmiş arazi (180.000 dönüm), fizibilite çalışması mevcut
 - **Gereksinimler:** Yatırımcı ve eğitim iş birliği
-

4. Mavi Amonyak, Üre ve Gübre Kompleksi – *CEVHER Madenciliği ve Arama*

- **Konum:** Risha Serbest Bölgesi, Ürdün
 - **Sektör:** Kimyasallar / Yeşil Enerji
 - **Arazi:** 2.000 dönüm
 - **Temel Unsurlar:**
 - Amonyak, Üre, NPK gübreleri
 - Milli Petrol Şirketi ile 25 yıllık gaz tedarik sözleşmesi imzalandı.
 - **ROI:** IRR %18,22, 5 yılda geri ödeme
 - **Anlaşmalar:** Uluslararası alıcılarla 3 alım mutabakat zaptı imzalandı
 - **Gereksinim:** Yatırımcı/Stratejik ortak
-

5. Tekstil Genişlemesi – *Klasik Moda*

- **Konum:** Maфраq, Ürdün
- **Sektör:** Tekstil ve Giyim
- **Ürünler:**
 - Hazır giyim: 500.000 adet
 - Kumaşlar: 25 ton
- **ROI:** 7 yıl içinde geri dönüş

- **Durum:** Fizibilite çalışması mevcut
 - **Gereksinim:** Mevcut yatırım seçenekleri
-

6. Elektrikli Araç Üretimi – Ürdün Tasarım ve Geliştirme Bürosu (JODDB)

- **Konum:** Ürdün
 - **Sektör:** Otomotiv
 - **Aşamalar:**
 - DKD (doğrudan knock-down) ile başlayın, CKD'ye (tam knock-down) ilerleyin
 - **Hedef:** SUV ve hatchback modelleri
 - **Kapasite:** 1.000 ila 40.000 araç/yıl
 - **Yatırım getirisi:** 10 yılda 320 milyon dolar
 - **Gereksinim:** Stratejik ortak, şu anda fizibilite çalışmasını gözden geçiriyor
-

7. Magnezyum Oksit ve Türevleri Üretimi – ManMag (Mansour Group)

- **Konum:** Ghor Al-Safi, Ölü Deniz
 - **Sektör:** Kimyasallar ve Mineraller
 - **Ürünler:**
 - Magnezyum Oksit: 60.000 MT/yıl
 - Magnezyum Hidroksit: 80.106 MT/yıl
 - Kalsiyum Klorür: 135.000 MT/yıl
 - **Yatırım Seçenekleri:**
 - 75 milyon dolar karşılığında %49 öz sermaye
 - 100 milyon dolar karşılığında %51 öz sermaye (kontrol primiyle)
 - **Gereksinimler:** Gaz tedarik önceliği, stratejik ortak
-

8. Sarı Fosfor Üretimi – *Jordan Fosfat Madenleri A.Ş.*

- **Konum:** Ürdün (yer belirlenecek)
- **Sektör:** Kimyasallar ve Hammaddeler
- **Ürün:** Sarı fosfor – 50.000 ton/yıl
- **Küresel Önem:** Dünya çapında beşinci böyle tesis olacak
- **Kullanım Alanları:** Piller, fosforik asit, gıda, ilaçlar
- **Gereksinim:** Teknoloji ve alım anlaşmaları için stratejik ortak, temiz enerji kullanımına onay